

forum@volkskrant

t.a.v.

Joris Cammelbeeck

Heeft Europa echt softwarepatenten nodig?

Een octrooi is een middel om de economie te stimuleren. Letterlijk alles octrooieerbaar maken, zoals een trap met exact 13 treden, doet het tegenovergestelde, het remt juist de economie. Want zonder licentie mag je alleen maar een trap van 2 of 9 treden gebruiken als die al niet ge-octrooieerd is. Daarom is het Europees octrooibureau gebonden aan een toetsende wet; De Europese octrooiconventie. Daar staat in wat wij als maatschappij wel en niet toelaatbaar vinden.

Er is een vervelende situatie ontstaan doordat het Europees octrooibureau zich niet letterlijk aan zijn eigen wet houdt en onder de noemer "in computers geïmplementeerde uitvindingen" maar liefst 30.000 softwarepatenten heeft toegekend. Zo heeft een Franse groep de 35-urige werkweek laten octrooieren om aan te tonen hoe slecht het Europees octrooibureau haar werk doet. Het is voor een bedrijf onmogelijk geworden een 35-urige werkweek door te voeren. Indien de octrooihouder dit wil kan hij wel een licentie verstrekken tegen betaling, maar dat hoeft natuurlijk niet.

Het Europees octrooibureau is een internationale en autonome organisatie die niet onder het gezag van de EU valt en nationale vertegenwoordigers binnen de organisatie gaan hun eigen gang.

In de Europese octrooiconventie staat software als zodanig expliciet genoemd als niet octrooieerbaar. Te zeggen dat er dan ook software niet als zodanig is lijkt niet de bedoeling, maar geeft het Europees octrooibureau wel de mogelijkheid ongehinderd creatief om te gaan met de wet: door iets wat niet octrooieerbaar is via een computer uit te voeren met een muisklik minder wordt het toch octrooieerbaar. Ze hebben voor dit ongewenste trucje ook een naam bedacht: in computers geïmplementeerde uitvindingen. Gelukkig erkennen nationale gerechtshoven de nationale kopiën van de octrooiconventie, je kunt immers in computers maar één ding implementeren en dat is software, en dat is niet octrooieerbaar. Hierdoor hoeven ondernemers niet zo bang te zijn voor softwarepatenten op bedrijfsmethoden waarmee in de VS ondernemers worden afgeperst, zoals met diverse octrooien op zaken doen via het internet, octrooien die ook door het Europees octrooibureau zijn toegekend. Echter als die softwarepatenten door de EU-richtlijn afdwingbaar worden in gerechtshoven dan ontstaat er een levensgevaarlijke situatie voor het Europese bedrijfsleven. Bovendien is 75% van de softwarepatenten in handen van Amerikaanse en Japanse multinationals waardoor de economie nog eens extra getroffen wordt.

Het wapen om de richtlijn door het parlement te loodsen is verwarring als in een toneelstuk zonder weerga. Enkele argumenten: er wordt gesteld dat het goed is voor het MKB, terwijl die helemaal niet in staat zijn om vele tienduizenden Euro's per octrooi te betalen, er wordt gesteld dat de octrooiconventie niet goed is terwijl nationale gerechtshoven er geen moeite mee hebben. Er wordt verwarring gezaaid door voorbeelden als mobiele telefoons met geïntegreerde software aan te halen terwijl de software van de uitvinding gescheiden zou kunnen worden om dan alsnog te bepalen of wat overblijft octrooieerbaar is.

Het ontstaan van de voorgestelde krakkemikkige richtlijn is verklaarbaar. Het moest wel een compromis worden aangezien het Europees octrooibureau niet onder de controle van de EU valt en dan wordt het dus onderhandelen om tot een oplossing te komen. Bovendien lijkt het een te snelle actie om complexe problemen waar juristen al jaren mee worstelen op te lossen. EU-commissaris Bolkestein en de rapporteurs McCarty en Wuermeling hadden daar gewoon eerlijk over moeten zijn in plaats van dat ze het Europarlement trachten te misleiden, waarschijnlijk zonder daar bewust van te zijn, door hardop te zeggen dat ze tegen de octrooiering van software en bedrijfsmethoden zijn terwijl inmiddels is aangetoond dat de richtlijn onbeperkte octrooiering mogelijk maakt.

Frits Bolkestein heeft de twijfelachtige eer de aanleiding te zijn tot de EuroLinux petitie waar inmiddels 200.000 professionele ontwikkelaars en 2000 bedrijven hun afkeur hebben uitgesproken. Dat inmiddels miljoenen MKB-ers in Europa tegen de richtlijn zijn zou aanleiding moeten zijn om terughoudend te zijn met kritiek op mede-ELDR-genoten, zoals in het artikel op woensdag 24 september in de Volkskrant, die blijkbaar wel doorzien dat de richtlijn een echte killer voor het bedrijfsleven wordt.